LAAND EN LU VAN VROUGER

FOLWIEKE

GELS DEUR GEERT TEIS P.ZN

M 8(492.72)

1
Teis

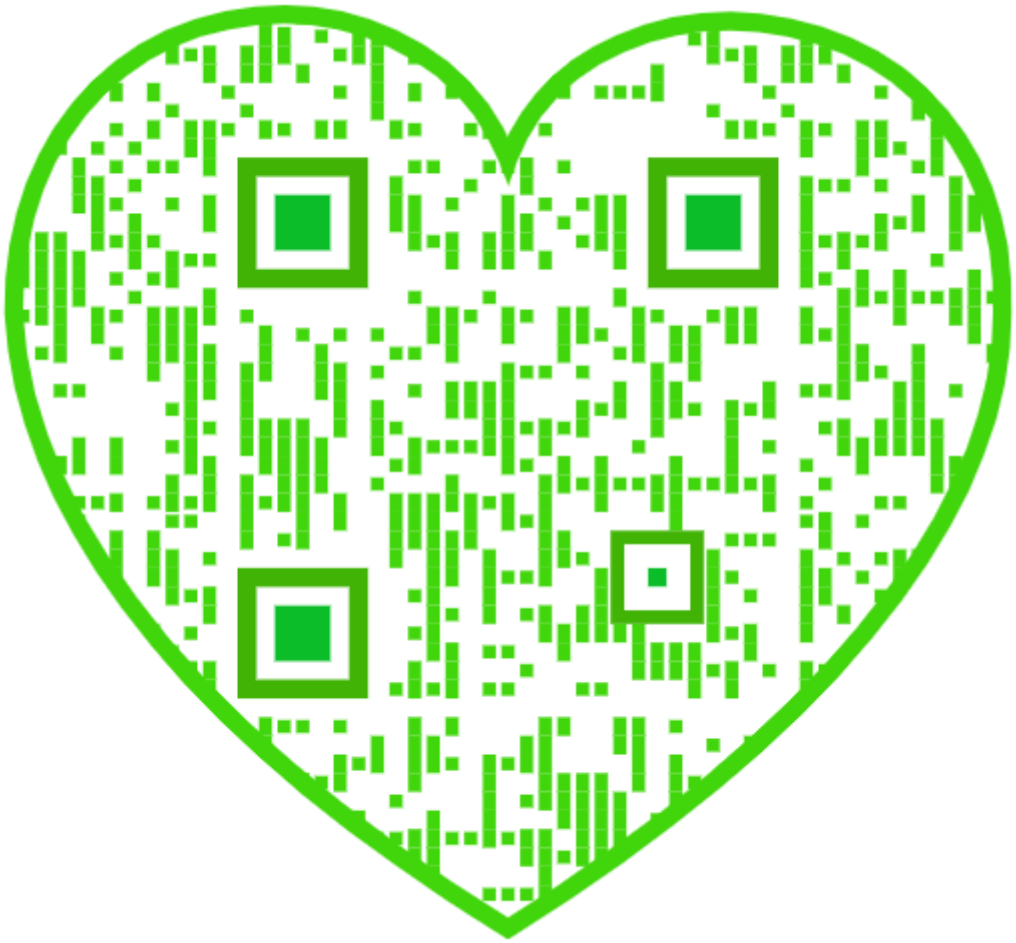

AOLWIEKE

LAAND EN LU VAN VROUGER

MIT MAGELS

DEUR

GEERT TEIS Pzn

UUTGEVEN DEUR BOSCH & KEUNING - BAARN

LIBELLEN-SERIE Nr. 34

Prijs van één nr. 45 cent.
Vier nrs. per nr. 40 cent.
Acht of meer nummers per
nr. 35 cent Voor dubbele
nummers d u b b e l e prijzen.

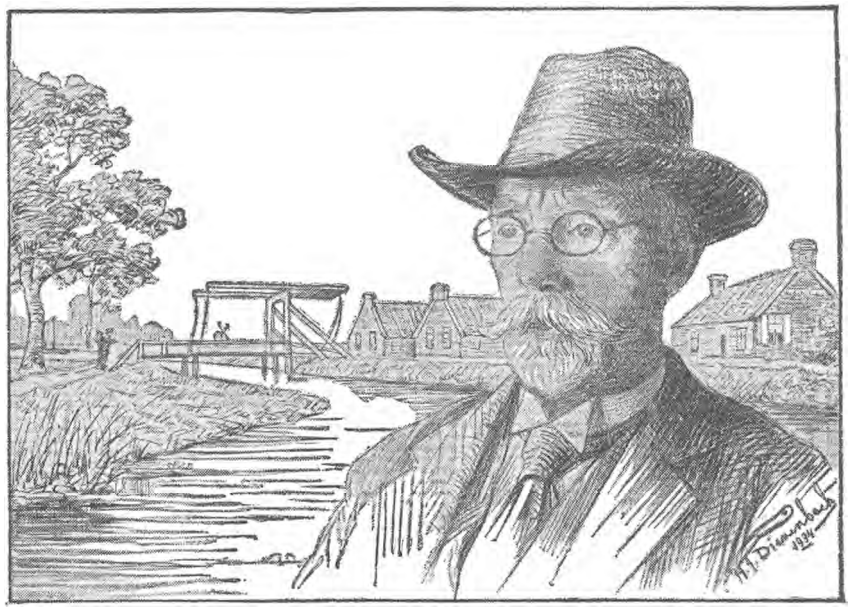

GEERT TEIS Pzn.

Wat 'r in dit boukie staait

		Blz.
1.	As 'n inlaaiden	5
2.	Hou 't op mien kaode ligt	5
3.	Frans-Duutse oorlog (Veurspul)	7
4.	Frans-Duutse oorlog ('t Spul)	9
5.	Frans-Duutse oorlog (Naospul)	11
6.	Ain meester	13
7.	Zulverkind	15
8.	Ies	19
9.	Van 't vlintenlaand	20
10.	Ainspaanjer	22
11.	Meziek	25
12.	Kainhaolt	28
13.	Oompie Tjeerd	31
14.	Izak	33
15.	Moeke Nik	35
16.	De poeste	39

1. As 'n inlaaiden

Aolwieke... waor is dat? Lu haolen de kaode al veur den dag. Nait te vinnen; 't ding deugt niks.

Op mienend staait het wel, levensgroot, levenslaank ook.

Kiek, het paolt aan Veendam en aan de Wildervank, aan Bovenpekel en Onstwedde, het zwet nao d' aander zied aan 't Knaol en Drende. En de grond is veen en zaand d'r deur, en d'r boven is de blauwe locht.

Dat is 't laand, en nou de lu? Grainmaank is 't, van ale naobers wat. Van hier de lochteghaaid en de bliede kiekuut, van daor de stieve stiemzeghaaid as 'n laokenze zöndag, 't zoerege zörgege mondje in de vaolen, de kniepstuverge haolden, van gunne weer 't winderge lewaai. Maor van aaltemaol ook de heldere kop en de ieltege haand.

Nou wait ie van laand en van lu. Ik haol van 't volk dizze en deie uut d' aole tied veur den dag en zet ze veur joe dele.

Ie kennen d'r gounend van? ?

Denk joe d'r maor gain kopzeerde van... 't is mis, hur! Het zel joe gaon mit mien bevolkensregister van Aolwieke net persies as mit joen kaode.

Zuik maor nait wieder... ie worn d'r nait wies uut!

2. Hou 't op mien kaode ligt

Gemainte Aolwieke is 'n laank gedou. Ainlieks drai stokken: 't middelmootje löpt van Oost nao West, aan baaide uutenden den 'n zachte knikke in de vaort nao de noordkaande tou! Nao 't westende hait 't daor 't Hogedaip, aan d' aander zied 't Zaanderdaip.

Aan de noordkaande van de vaort overaal 'n braide grintweg, bomen aan weerskaant, 'n roem voutpad bie daip; overkaande — laandzied as 't hait — het allende maor 'n voutpad en 'n schuunze daipswale mit schaopen en segen! Aal net of ze 't Knaol as veurbeeld nomen haren, maor... Aolwieke is nog dege zo aold.

Wegzied is om-zo-te-zeggen veur de „grodelu", laandzied meer veur klaainder gedounten. Aan wegzied hebben ze 'n „tuun" mit bonen, spinaozie, aarfpoulen en den appel- en perebomen: roegenetten, prinzessenobels en sukerperen; aan d' overkaande het aine 'n „toene" mit haardschilde bonen, eerappels, 'n zoere-keesiesboom en aine mit stainperen, en den 'n vledderbos en 'n kwitsebaaie.

Aan laandzied waskern de lu zok aan 't waotertrappie in daip, aan wegzied in huus en — aal nao rang en staand — onder de pombe, in ain waaskeblikkie of in lampetkomme.

De verbinden tussen baaide zieden binnen 'n paor draaibatten, klappen, 'n stok of wat vlaoten en nog wat battentjes veur mensen en hoogstens 'n kaore. Hier en daor nog 'n schouwe, dei joe veur 'n sent overzet. Zo is 't ook voldounde, want hail veul gaon de lu van hoog en leeg nait mitnander om.

Hier en daor in 't loug bin nog haile enden, waor gain kristenmensk woont, aal toumaokt laand, nog 'n enkel stok dale en daorachter nog wat törfbulten. Bie steden wonen ze aan 't daip wat stoever opnander en zo bin d'r 'n paor buurten, waor meester Douwen „centrum" tegen zegt. 't Aine centrum den nuimen ze „Tussen wieken", schoon dei wieken aan laandzied liggen. Wieder nao 't Oosten is 'n stok in

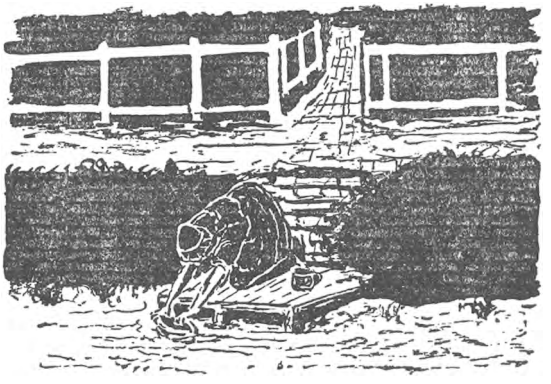

't middelmootje, dat hait „Kerkebuurtje". En den 't daarde centrum, dat is 't Hogedaip.

Aolwieke — al hait 't den maor wieke — is 'n braid en rejaol daip. Drai echte wieken gaon aan laandzied nao 't Zuden: in de Kerkebuurt de Neie Wieke, en aan baaide zieden van Tussenwieken de Helling- en de Damwieke.

In de Kerkebuurt bin van zuls sikkom aal de kerken, daor is ook 't gemaintehuus, tegelieks hotel, in Tussenwieken is hotel 't Gaolden Anker net komen. Draankhuussies bin d'r overaal voldounde tussen streud zoas zok dat ja in de kelonies heurt. En den tolhekken en vlaoten meer as genogt. Daor mot de poile veur den dag, maor ja — dat maokt veul weer goud! — daor ken je ook weer wat kriegen tegen natten en kaolde.

En deur dat haile schiere gedounte kropt de onniebus tussen deur en is de verbinden mit de herelkhaaid van de grode wereld, dei bie Stad begunt.

3. Frans-Duutse oorlog (Veurspul)

Dat is nou net 'n jaor sikkom leden; op 'n Dingsdag, 't was ja net Ome Geert zien jaordag, 19 van Julimaond 70, Ome Geert Krienes zienend. 'n Jan-en-alemans ome, dei Geert Krienes. 'k Wait 't nog persies. Jaaichie zien huushaolderske heur taandezeggertje was mit de haile braaischool uut potverteren. In zo'n grode onniebuswaogen nao Rutenbrouk tou, nao Aobel Buter van zuls. Trovven mooi waarm zömmerweer, zoln wel laot weerom wezen. De jaorege zit in widde hemdsmouwen veur 't raom, zien naober Van Govven, koopman Kaanten en nog wat bekenden zitten mit 'n berenbörchie en Jaaichie en heur kaalfzuster mit 'n zuit zeupie. Op ins Ome Geert: „Heden, heden, hou is 't nou?... daor is onniebus ja al weer; kiek. Giene komt d'r uut. Wat zol d'r wezen?" Ja, wat was 't? 'n Hail aandere

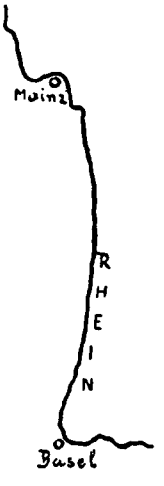

potverteren was 't: oorlog was t'r komen, ze moggen nait meer bie de bonde paole langers. Haile boudel op stelten. Kop over ales weerommel

Ja, ze haren 't wel al aankomen zain, de lu. Kaanten haar zok ja dei neie kraande aanschaft, dat Nieuws van den Dag, uut Amsterdam. 't Was wis tussen keunenk van Pruzen en Napoleon, „naomaoknepoleon" zeden ze aalmaol! Dat kon mie wat worn!

Wichter uut onnibus zeden, d'r wazzen op Klooster 'n haile nust mensen uut Hannover komen, dei woln nait mit de Pruzen mitdoun. Dei Pruzen mit Bismaark veurop, dei haren heur ja heur aole beste keunenk votjagd en 't laand binnenpakt. „Koekkoek, dei Bismaark, in 'n aander zien nust!"

Jaaichie het van schrik heur zuit zeupie omstöt. Koopman Kaanten was haildaal uut stuur, ston op en gong d'r van deur, vergat zien haile berenbörchie. Het ome Geert laoter zuls maor uutstoken. Kaanten was ja in Hannover op schoule west, en was nog aaltied 'n vrund van 't „Widde Peerd".

's Nommiddags, daor haar ie 't al gaonde. Tiggeljongers haren 't neis heurd, wazzen Lipskers en gooiden 't waark dele en luipen te zingen: Zum Rhein, zum deutschen Rhein...! Aanderdaogs wazzen ze aal vot, woln mitdoun tegen dei rooie-boksem-fransozen.

En Jan Glas — dei haalve onwieze — smeet bie de baos de veurhaomer in de houk, luit ambolt ambolt, trok zien zöndaogse jaze aan, koft zok bie Haarm Stoetje 'n slokkie en luip zingend en lewaaiend over de weg:

Ik ga dees aarde verlaten,
Ik ga naar Duitsland toe!

Veldwachter dee hom 's aovens in 't brandspoithuussie.

Midden in de nacht kwammen de troepels lu uut Hannover aan en zongen 't laid van Oostenriek:

Gott erhalte Franz den Kaiser.

Bie de kaaizer daor was heur keunenk ja hengaon in zien ellende!

Veur 't gemainthuus gongen 'n haile nust in 't gras liggen. Van ale kaanten kwammen lu tou en brochten heur koffie en botrams en worst en stoetjes.

'n Klaain stok oorlog was t'r al uutvochten, heurden ze ja wel van de vremden: bie de lesdern Klabbe wazzen de Lipskers heur tegenkomen. En dat was t'r daodelk op lösgaon. Maor bie wat blauwe ogen en boelen was 't den toch bleven.

Laoter zee de kraande, dei Hannoveraonders bin nao Paries gaon en woln mit de Fransen mitvechten. Maor 't is nait worn. Net tou ze aanpakken woln, was d' oorlog uut.

... ...

Guster het Ome Geert zien jaordag weer in vrede vierd! En d'r was gain aine, dei 't zeupie omgooide of zien berenbörchie staon luit.

Nou kon de wereld weer potverteren!

4. Frans-Duutse oorlog ('t Spul)

Ieder aovend was 't bie koopman Kaanten 'n hail gezelschop. Of 't Neis van de Dag ook wezenliek neis haar. En d'r wör boetenlaandpolletiekt of 't maor niks was! Daor wazzen den steevast bie twai wasechte en iekte Duutsers: Kasper de knecht van de meulen op 't Hogedaip, en Friederk, dei haar zien smederijchie aan d' overkaande bie de Rooie Klabbe in Kerkebuurte. Twai dikke vrunnen.

D'r kwam tieden van de Fransen: ze haren wonnen bie Saarbrücken en groot lewaai: Napoleon zien zeun Louis haar de vuurdeup daor kregen. „Zo'n jong van 'n jaor of tiene?" vruig Wilders van 't Hogedaip. „Tiene, nee man, hai is aolder!" En ze konnen 't nait ains worn. d' Aander aovend kwam dokter Gruus van de Kerkebuurte aan mit de Haozelhof-aalmenak van '59 en dei leesde veur: „1853 den 29 Januari is keizer Napoleon 3 gehuwd met mejuffrouw Montyo, gravin de Teba", en den: 1856

den 16 Maart is de keizerin van Frankrijk bevallen van een Prins. „Prins staait mit 'n hoofdletter", zegt dokter, „hè hè!" „Aaltied toch!" zegt Friederk. „Nee mien jong, bie joe ja, ie bin ja aaltemaol lu mit hoofdletters, ie Duutsers, hond en kadde ja ook!" Dokter Gruus mag geern ain beetje plaogen. Nou, dei jong van 14 jaor was den „vuurdeupt!" „Dat ken wat gouds worn, dokter!" „Naomaok van naomaok!" dut Kasper d'r bie, „sjemiel!"

Maor 't haar mit dei Fransen nait veul te beduden. Tou kwam Weiszenbörg en Wörth en Spichern, en in 't leste Sedan. En de kaaizer gevangen en 't leger insloten.

En tou gain veldslag... maor 'n grode slag veur de polletieke vrunnen in Aolwieke: Kasper en Friederk oproupen. Mozzen vot! Vot? En Kasper zien aol mens den, waor hai veur zörgde!? En Friederk zien vrouw mit heur zes schaopen van kinder!? Waor hai veur zwaitte bie 't ambolt! Vot?

D'r wör schreven en vreven nao Pruzen tou. Van dei gevolgen: Friederk kon blieven. Maor Kasper... nee, Kasper mos komen.

En 't klaainste huussie aan de Damwieke was vol zwaor verdrait. 't Aol menskie: ain ogenblik 't haart touschroven van angst, den weer gelaoten aan 't lezen van heur biebelboukie. Den... 't aofschaaid. Zunder woorden... 't kropt baaide in de keel. En den... de baaide vrunnen tegenover nander. Oog in oge, haand in haand. „Friederk, mien aol modertje!" — „D'r wordt veur zörgd, Kasper, hier mien haand!"

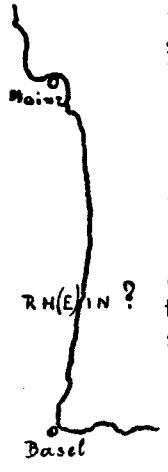

Hai is vot. 't „Modertje" trekt bie Friederk in, hutje mit mutje... Friederk veurhaomert 'n uur langer nou...

Twai Oostfraizen bin op tiggelwaark bleven. En laggen om dei Fransen... om de naomaok-Napoleon, dei zij nou op de kost haren daor bie Kazzel. En ze kregen tiedens van de Lipskers uut 't veld: tjongejong, ze haren 't goud. En ze konnen laggen om dei roodboksems. En zij zongen... 't hoogste laid:

Was schleicht dort in dem Busch herum,
Das ist doch wohl Napoleum...
...Begiesz ihn mit Petroleum!...

Daor haitte 't den laggen te wezen. Laggen in ale ellende. Tja, as in 't duusterste noodweer de zunne maor even tussen twai wolken hen glipt, den is 't ja laggen weer. Laggen was 't ook asmis in 't gezelschop van 't Neis van de Dag. Ais op 'n aovend. De Hannoveraonders haren aan koopman Kaanten 'n hail groot stok sokkelao stuurd van Paries, uut dankbaorhaaid. Van dat herelke goud, dat ze in 't loug hail nog nait konnen. 't Was laank onderweg west, maor toch nog slim lekker. En 't wör pruifd op dei aovend, dat t'r smörns net in kraande staon haar: in de belegerde stad wörn rötten en moezen as lekkers verkoft... veur de honger. Nee, tou was 't gain laggen meer in de kringe... wat wör d'r toch raor mit mensen omsprongen: in Paries moezen en rötten as eten... en hier snuien van sokkelao uut Paries.

Wel wonderliek bin de lötgevalen over de menshaaid van de aorde verdaild!

5. Frans-Duutse oorlog (Naospul)

't Was den vrede worn... hou den ook: Hou?... ja... Vrede?

In 't aine laand jammern en zuchten... „ere" verloren, laand verloren, geld verloren... ja en ook mensenlevens verloren. Nou ja... mensenlevens... hm! In 't aander... hoezee en hoera... „ere" wonnen, laand wonnen, 'n kaaizer wonnen en 'n riek t'rbie, geld... en ja, ook mensenlevens verloren, nou ja, mensenlevens, hm!

Kasper... ook verloren, ingraoven daor gunne in de widde kaalkgrond... Aole „Mutter"? Bie Friederk in toene op en dele, hen en weer. Kikt nao de grond, nao boven. De maogere voeste omhoog en omdele! „Ach Friederk!" En Friederk geft heur heur biebeltje, en zij leest en ze gooit het op de grond. Vinger draaigend omhoog: „Wer das Schwert liebt, verdirbt durch das Schwert!" En vaalt op 't baankie dele en leest en schokt en röpt mit Job: „das musz mit

eiserner Griffel in die Steine geschrieben werden!"

En den in traonen weer bedaord.

Laank het 't nait duurd. Zachies is ze uutgaon, het biebeltje in de vaolen hannen...

Het leven draait weer zien gewone draai mit wolken en mit zunne.

Blaospoepen komen as vrouger in de gruine jazen. En blaozen van de „Rhein, zum deutschen Rhein..." en steken de Hollandse senten geern in de buutse derveur. En laggen. Maor ook wel aans. Ze blaozen en aine d'r van zet de hoorn áof en de stem óp, en zingt dat bekende mooie laid uut d' oorlog:

Bei Sedan auf den Höhen
da stand nach blutger Schlacht
im stillen Abendwehen
ein Baier auf der Wacht...

Hai zingt verder van de man. Dei heurt in 't bos ain klaogen en stènen en vindt 'n laandsman, zwaor mit wonden. En geft hom drinken. Den... in zien doodsstried vragt dei hom:

Eine Bitte, deutscher Landsmann:
grüsz mir Weib und grüsz mir Kind,
ich heisz Andreas Förster,
und bin aus Saargemünd.

En nou de grieze man dat zingt, nou druppeln dikke traonen hom in zien snorrebaord... bie twai drai aandern ook: wat hebben ze zuls mitmaokt...? En de troepel kwaojongers dei staon te lustern, van heur kriegen ain paor 't ook te pakken, al verstaon ze gain woord..... 't gript heur van de weeromstoit..... En ze draaien zok omme..... en kieken nander aan..... en ze laggen omdat..... ze schraiven.

'n Mooi laid dat ... ...

Friederk staait bie 't paoltje van 't aol mens op 't kerkhof. En erinnert zok: „wer das Schwert liebt, verdirbt durch das Schwert"...

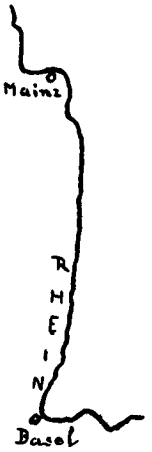

Kèn dat, dat aine veurvuilt, wat t'r gebeuren zel?? Hai wait 't nait: dei kaaizer in zien laand nou... deur dat zweerd is he 't worn... zol ainmaol meschain?? Nee, hai duurt nait wieder miemern. Maor dei gedachte plaogt hom — hai mot dat kwiet — uutzeggen mot he 't om het kwiet te worn.

Zien naober Plat, de timmerman, zogt he daor. En hai zegt hom, hou 't aol mens zee van... dat zweerd... „zol dat...?"

Hai is aan 't verkeerde kantoor: „Bist nait wies, Friederk? He... nee... d' aole profeten bin dood en de neien bin nog nait klaor...!"

Ja, Friederk, Jan Plat is nou ainmaol Jan Plat.

En daor is niks aan te doun.

6. Ain meester

Meester Douwes is 'n vrund van de kinder... hoger en beter ken je van 'n meester nait zeggen. Ain slim ding haar he: körtaan... nee, opvlaigend. Net wien, dei gist en den vlogt de stobbe d'r aof. Ain lastege bedounen, benaomd veur 'n meester.

't Is nou leesles. Kinder hebben 'n boukie veur zok, „Stofgoud" of „Bonte Steenen" of zowat hen; op twai kinder ain bouk.

Meester leest eerst veur, en hai dut dat uut de kiek. 't Hait: Het vrouwtje van Stavoren. Tjong, wat 'n baarstende riekdom, van komsa: zulver, diamant, kristal, maarmer in de huzen en den boeten: de stoebe van gaold! De stoebel Stille trilt eerst de verwondern deur 't jonkgoud, den gaait t'r 'n bewegen deur... schroeven... draaien... de rust is vot. Meester kikt op: tja, kwaod dut ja ainlieks gain aine, dat he zogt, maor... rust is toch aans. 't Wordt hom kriebelg. As hai leest, den mot 't moesdoodstil wezen. Hai vuilt 't aankomen... 't klopt in de keel, 't kropt in de sloeke... 't komt. 't Lezen stoekt, zien ogen dwaolen over de baanken deur de klaaine bevolken van viefteg koppen. Dei klaaine Appie daor... wat 'n stil lachie om de neuze, even

ondeugend de kraalochies deur de glieven nao meester omhoog... „Hé, Appie, wat is er te lachen?" Stilte. „Nu jongen, zeg op!" Hai staait al naost 't kind. Duneggen worden rood. Lagt de jong om hom waor? „Wat... wat is er?"

Appie verlegen, duurt nait veur den dag t'r mit. Meester het aan 't woord nait genog meer, gript hom bie d' aarm. Wordt nog roder. „Nou, komt er wat? Waarom lach jij?" En nou komt 't zachies: „van dat gaold, meester!" De greep wordt stiever. „Van dat goud... wat van dat goud... wat dan, vooruit!" 't Flustert: „Stoebe van gaold... dat dat... nait ken... meester!" 't Is t'r uut. En meester... nee, om hóm het de jong den nait 't laggen daon... maor 't bloud soest nog... 't geft nog gain locht genog... mot dei jong zeggen: 't ken nait. 't ken nait? As hái leest! Meester is nog baarstens vol... dat mot 'n uutweg hebben... zien schoolhollands verget he te praoten, 't spoit nou veur den dag: „zo zo, ...ken... nait...!" Hai trilt van 't aigen woord. Jan Pikkedraod wordt nog aal dikker... wieder open mot dei vaaileghaaidsklebbe... hai kookt over... daor spoit 't uut... 'n klap om d' oren aan 't kind, nog aine... nou wordt de spannen minder... 't is doodstil. Wel nou verlegender: 't kind in traonen mit 't gezichte op d'aarm of... de meester... in zien... ongeliek?

Hai mot zok redden: „Nou Appie, nou... waorom zol dat nait kennen, hè jonkie?"... Hè, dat locht op: hai komt bie. En den tegen aalmaol: „Wel van joe docht ook, dat dat nait ken? Vinger op!" Ale vingers nao boven. En den... hai is weer in 't lieke: meester zien vinger ook omhoog en... aan 't laggen de haile school en meester mit en... Appie mit... deur de traonen hen.

De locht is weer schoon, meester praot weer Hollands... en krigt de laaiden weer. Hai maokt 't weer goud: „ja kinderen, al zo lang geleden, hé? en 't is maar 'n verhaaltje!"

Nao schooltied, as ie vraogd haren, wat 't mooiste van 't lessie west was... bie aaltemaol dat tussenspullechie van zuls, alderdeegs bij Appie.

— — — — — — — — — — — —

Maor 't aldermooiste kwam wel 'n haalf jaor naodes.

Meester: „Weet je nog van die gouden stoep in Stavoren? Appie ook?"

Ja, ze wozzen 't nog.

En nou komt 't erelk en rejaol van meester... hai het t'r wat over leesd en Appie... hai zegt 't liekuut... Appie het geliek had en alemaol... Hai het leesd: dei man dei dat uut de hail aole taol overbrocht haar... dei haar 't nait goud waiten. Kiek, hier naost in de klaaine schoule, meester Daems, dei kennen ze toch wel?

Ja wizze, dei kennen ze. En hou dei zok schrift?... Ja, mit 'n a en den 'n e d'r achter, dat waiten ze.

„Nu, en als nu die e er niet achter stond, hoe heette hij dan?"

Ja, den was 't Dams...

En wat dan die e daar deed?

Ja, dei muik van a ain aa.

Juust. En zo haren ze toutertied ook daon mit 'n ol Hou of nou ainlieks den 't woord „stoep" uutsproken worn mos?

Ja... stoop!

En tou zee he, dat „stoop" in de aole tied 'n kanne west was veur wien en zo... tou woln ze aan kannen van gaold den ook wel leuven.

„En Appie, jij ook?"

Jao, Appie ook!

— — — — — — — — — — — —

Van zo'n meester is meer te leren as op 't schoolliesie staait! Is 't wonder, dat t'r traonen voln — zichtbaoren en stillen — tou meester Douwes als bovenmeester nao Stad tou gong?

7. Zulverkind

Dat was nog in de tied van dei feeën, dei wonderwiefies en van 't wensen doun. Tou was t'r 'n vrouwchie, die haar 'n zulvern lepel vonnen... mit zo'n raore letter d'r op. Dei letter bedudde: ze mog 'n wens doun en dei zol uutkomen. Mooi... maor gevaorelk ook.

't Vrouwchie vouerde heur jonkie mit de zulvern lepel en dee de wens, dat 't mit hom aaltied blinkend zulvern leven wezen mog! En zai daor... 't wör zo. Maor 't gong aans as zij zok docht: 't kind zien bonkies, zien roggestreng en dat ales wör zulver. Kon zok nait boegen en bokken in 't leven en was eerst wat weerd, as he dood was en... smolten wör.

Dei sprokiestied is verbie, maor maal doun van padie moekies is d'r nog van over zo nou en den. Zo'n soort zulvern moetjes-poppie magel ik hier dele.

— — — — — — — — — — — —

'n Rejaol spul, dat van Van Govven. Braid dwaarshuus mit dubbel akkenail, spaigelglas in de gezichten — wel keek t'r nait evenpies in as he verbiegong, ook al was he gain wicht en al haar he gain nei weerschien klaid aan! Den 'n toene mit 'n baarchie en zeuven wilgebomen en 'n vievertje d'r veur; aander zied 'n grode schure d'r lös naost. Zo het spul, en nou de baos.

Singelier hou 'n naom bie 'n mens paast; as zien hoed is 't asmis! Wat main ie, as Napoleon ais haiten haar van Kees Snert... main ie... dat t'r wat van worn was? Nou, zo was den hier Van Govven 'n naom, dei de man haost, zol je zeggen, op zien vel gruid was! 'n Dikke govverd! Net 'n koegel mit 'n klaaine koegel, nait t'r boven op, maor d'r boven in! Haals was overslaogen!

Hannen daip in de buutsen, gaolden kedde mit de peerdekop braid over 't vest as 'n iesdern baand om 'n oksheufd, zo ston onze

maanje d' haalve tied wiedbains in hemdsmouwen veur 't glas. Nikkopte of boog 't lief veurover, aal naodat minder- of meerderman verbiegong en tegen pedde of houd aansluig.

Hai was zulver en... niks as zulver. As he mit zien broenbonde „hackney" en de „dogcart" over de weg ree, widde hansken aan, linkerhaand mit de liene hoog veur de borst, in de rechter de zwebe liek omhoog... tja, daor kon Kommessaores in Stad nait tegen aan. Dat spul haar he koft van ain Hollander, dei d'r in Stad mit 't tugen de eerste pries mit wonnen haar. „Röttschild!" zeden de jeloerzen, dei 't zuls mit 'n rammelkoetse doun mozzen, „meneer van Govven" zeden de lu, dei d'r aan verdainden; „hui mit joen koupeerd!" ruipen de scheepjaogers bie de schutstaal.

En 't zulver staopelde op deur aarfenis nao aarfenis. Te slim, aal te slim. Want bie de pronkzaikte kwam nou nog veul maalder kwaod: de geldzocht, dei... schraopzocht wör. Van 't pronken was d' aoreghaaid lanksaomerhaand aof... ja, 't wör aargernis: de lu keken nait zo meer of haren de gek t'r mit. En zo wör praol en pronk minder en..... de riekdom meer. Struupgerdientjes kwammen veur 't glas, 't zulvern theeservies was t'r nait meer te zain; de riederij aofschaft, bloumen en paarkies verwaorloosd...

En lu zeden, in de kaomer ston de brandkaaste naost 't berre, en 's nachts 'n pestol d'r boven op, dikke knippen op ale deuren.

Ze zeden nog meer. 'n Haile geschiedenis van Jan Stain! Op 'n nacht mot t'r gewag west wezen. Baos opstaon. Vrouw mot t'r mit uut, petroleumlaampie vasthaolden. Hai mit 't pestol veurop deur de gange, deur de kaomers: „Wel is daor? Is t'r aine?" En de klaaine maaid, dei bie de grode in keuken slöpt, is verschrikt wakker worn en het moord en brand roupen deur 't venster hen. Net bin d'r twai lu verbie gaon, jongelu, dei kwammen van 'n jaordag of zo. Daor haar ie 't gaonde! Maor de boas zag al gauw, 't wazzen gain daiven of rovers, dei aine was ja dat nefie van gaoldsmid Kupers, net zo'n kuken as zien oompie zulm. Hè hè, wat 'n oplochten... hè hè, gevaor was verbie. D'r was hulpe nou! En veur schrik en kaolde haren ze aalmaolt wel 'n glassie verdaind. Zo mot dat in d' achterkaomer 'n hail mooi stok worn wezen: klaain looplaampie op taovel, flezze d'r

bie, rondom aalmaolt lu, dei mit nachtgoud aan zo uut berre sprongen wazzen, baos en vrouw en baaide maaiden... en den dei baaide jolige kurendrievers. En mitnander de flezze goud onder hannen!

Om de moud t'r in te haolden! Zingen mot 't worn wezen en... dansen mit de baaide wichter in heur balkestuum haar net aangaon zeld... tou is t'r op de blinnen klopt en nachtwacht het vraogd, hou of wat... Zo het Kupers 't teminsten Zaoterdagaovond op soos verteld.

Maor aans was 't aalmaol daor dood-in-de-pot. 't Is bie Van Govven ainzaom worn... gain mens kwam d'r in huus. De baos sluip nait van de zörge om 't geld..... de vrouw kwiende weg en kwam in teren... sturf, wör begraoven... Sunt mos d' aarbaaider in huus slaopen veur de vaaileghaaid.

En aan 't berre zitten tou de zulvern man lebait wör.

Dokter het gain hoop geven. En netaores is t'r west, het schreven veur nichies en nefies.

En in de leste uren is bie de zaike naost de geldzocht ook de aole pronkzaikte nog weer opkomen: hai wol 'n kiste hebben mit zulverbeslag en 'n maarmern zaarke mit gaolden letters...

Tou is 't gauw aoflopen west.

En ze bin delestreken as kraaien en raoven, de aarvers. En aan 't kaoën en krazzen: zulverbeslag?... zoln wel wiezer wezen... Verzulverd kon ook ja wel... net as oompje zuls!

't Is nou 'n haalf jaor leden... van maarmer en gaold ook nog niks te zain...

— — — — — — — — — — — —

Op de grode schure staait nou van: Doorrid, en boven de veurdeure: Hotel het Gouden Anker.

'n Aol kaptaain het 't haile gedou koft.

Veur de spaigelroeten taoveltjes mit katsbitter en berenbörg.

8. Ies

Ies in daip en de baone d'r deur. Dat bedudt feest in de plaotse; 's nommiddags wil dat zeggen. 's Mörns het elkenaine op aine nao het te drok. Wichteg is ies ook benaomd veur overburen mitnander; as ze nait stoef aan draai of klabbe of batten wonen, den kennen ze nander sikkom nait. Maor 't ies is 'n mooie batten.

Zo staait den Jaaichie aan zieddeure te praoten mit aol wedewe Teunen van de laandzied. Dei net tegen Van Govven zien börg over woont. En Jaaichie, ie kennen heur ja, de huushaolderske van Geert Krienes. Dei kommissionair en kraandeloper en peerdedokter is en wat nait aal.

Aol vrouw Teunen, 'n goudeg wiefie van zo'n zeuventeg winter, het de hannen in de wollen schoet rold. Al wel 'n haalf uur staon dei baaiden mitnander te kleunen over ales en niks. Tjonge, twai vrouwen aan de verkeerde kaande van de viefteg, as dei nander in 'n jaor nait zain hebben... nee, daor is de Pervinsiaole niks bie.

Maor nou ludt 't twaalm en Jaaichie zogt in de verte de baos aankomen. Ze löpt as 'n aanschoten haoze 't stookhok in en komt weeromme mit in d' haand... 'n zwienebinkie. „Hier, gauw maor, aol mensk. Ja, tou maor... in de schoet! As ie nou maor 'n kommechie bie joe had haren... mien snert is as botter...! Nou gaoi dag maor eerst den!" Ze het 't wat drifteg... de baos haoldt nait van dat gedou en dei havvelderij onder de naoberskes. En 't aol Teunessie, nog haalf verbaalderd van dat kloefie zo maor in de wollen schoet, gaait de weg over nao daipswale; hier bie de waoterstobbe op 't ies naost dat bit daor... zo... zo. 'n Riege kinder slistert uut school over de baone nao huus tou. Krioulen en laggen en gain ende... 't is van middag iesvekantsie!

't Aol mensk wordt wat trilderig bie dei drokte... veurzichteg aan nou... hei, 'n jong slistert tegen heur aan... 't aolske zit op heur achterkussentjes veurdat ze 't wait en... 't binkie sliert over 't ies. Kinder schaiten tou, wiln aalmaol heur ophelpen...hup...nee, 't pelzaier

wordt heur te machteg... aine trekt zus, aander zo en... 't wordt 'n lollechie. Totdat aole Knol, de baoneveger, 'n haandje helpt en..... „Heden, aol mens!" röpt 'n jong, „ie hebben joen voude verloren ja!" En löt 't binkie zain... „aol ode, aol ode, mot wieder op áin pode!" Maor 'n fikse labbedoedas om de oren korrelt hom zuls over de schollen van 't bit hen. 't Fraize schippertje praot zo zunder woorden, zien sniebone ligt drai huzen wieder in 't ies verroren. En 't aol mens, tussen „Oene" van 't schip en de baoneveger in, komt aan d' aander zied op wale, heur kloefie weer vaaileg in de schoede. En schudt 't heufd onder de zwaartwollen mutse: „wat mot dat mit de wereld worn... kinder bin ja glad baandrekels... foil"

De oene en aol Knol nikkoppen tegen nander: ja, waor mot 't hen? Waorhen??... vraog dei jongers ais!

Ze juchtern wieder... waorhen? Nao huus tou, nao scheuvels... slieren en glieden en flottern over de gladde baone...

Is gain school... wereld ken ja nait mooier!!

9. Van 't vlintenlaand

Ies in daip. Guster gong de snikke d'r nog deur, maor van daoge... de lege taaske perbaierde 't nog. Was stoer waark, schooljongers stonnen op wale te schelden en doun. Vlinten vlogen aan ale zieden tegen 't schip aan, veldwachter kwam. 't Ende was, de taaske gong nao de kaande, 't anker in de haarde wale... hoera! van de kinder op scheepjaogerspad.

En nou? Hier uut Drentse wieke is net de eerste scheuvelrieder aankomen op 't daip bie kastelaain Hobbes. Hai krigt de grode metworst, dei d'r op staait veur nummer aine. En den wordt de naom van 't veurege jaor op de grode baalke uutwist en zienend komt t'r mit dikke krietletters weer op te staon. Ere wel 't verdaint!

Dei Haarm Hobbes is nait van guster. Veur jaoren het he 't aole

huus koft van Maaint Dost zien aarfgenaomen, het 't opknapt en d'r' n winkel van maokt aan d' ain zied, aan d' aander 'n haarbaarge. Zol 't wat geven? vruigen de lu zok aof. Haarm het niks zegd, gong zien dreuge gankie verder. Het huus lag net tegen de Drentse wieke over. Hai trouwde 'n Jaantien uut Gaiten of Gazzelte... hai wos wat he dee. Drenten trekken Drenten. Daor vuilen ze zok vertrouwd bie. Eerst kwam d'r vanzuls femilie en bekenden en femilie van bekenden uut 't laand van Hondsrogge... tou dat advertentsie in de Azzer kraande van de worst... eerste dag nao d' eerste worst al haile riegen ooriezertjes mit heur jongers... klaor was 't spull De jachtwaaide vol Jaantiens en Geessiens, vol Roelfs en Kazzen en Luchies... puntglassies mit brannewien en suker mit 'n piepstaole d'r in, jenever mit stroop en benaomd 'n lekker lobbeg zuit zeupie annies. Ain glassie veur ain paor. Aalmaol veur zes sent. „We bint zuneg!" De aine slepe nao d' aander komt aanslieren op 't ies. As ze komen: wichter bienander, achternander, naostnander, aan 't pinkie vast. Laggen en schattern en slaogen zok van plezaier mit hannen op kneien en... kieken stiekum nao achtern of de jongers t'r al aankomen. Nou, dat ken je denken... as snouk op de witvis! Den nao binnen tou, bokken en schaopen apaart nog. 't Duurt nait laank, den heur ie 't al: zongen wordt t'r. „Zonnetje gaat van ons scheiden"... „Lieflijk avondzonlicht, o hoe schoon zijt gij"... „Colijn de brave boerenzoon"... Traogies wordt 't ook:

„Ik was pas zestien jaren,
en ik was nog maar een kind,
toen vroeg hij mij om er te paren,
en ik werd door hem bemind...

in 't leste slim maal:

En ik zal het nooit niet vergeten,
al word ik er vijftig jaar,
dat ik op de dag van mijn trou-ouwen
werd man er en weduwenaar!"

En 't ende van 't laid? Kiek, daor is 't: ze komen dr uut, rooie wangen, verkreukelde mutsen; ze komen nou, mannechies en wiefies, paor aan paor. Aal giegelnd de batten mit stro aof nao 't ies. Even scheuvels naokieken, 't wicht giert as de jong bie 't opbinnen in de kuten knipt en... de vaoderlandse wieke weer op... 't ende van 't laid in duustern.

Haarm Hobbes kent zien lu, is ja haalf Drende al mit worn.

En zo krigt hai 't veurmekaor: veur- en naojaors 'n drokke Drentse zwiene-, kaalver- en schaopemaark. Waogens mit witlinnen dak... koetsier op 't bakkie, vrouwlu en 't vai achter onder 't linnen. Peerd schaif aan duzzel veur de waogen, aal naost de weg in 't zaand, kiek den huif ie nait beslaogen laoten. „We bint zuneg!" Waogens en peerden en vai en mensen veur en achter en om 't huus hen... dei Haarm is 'n kerel as Kas!

— — — — — — — — — — — —

Zien zeun gaait nou mit de neie tied, nee, ainlieks dr nog veuraan! De haoverkörrels hebben hom stoken zo gauw as de aole uut tied was. Hai het 't huus dr naost dr biekoft, 't aole onderste boven gooid en 'n nei spul bouwd van komsa. Op drokke daogen 'n bedainde in 'n laokens vrijschietertje uut Veendam, groot speulwaark in de jachtwaide, slim mooi! Maor... nou blieven de Drenten vot... „dat nei gedoe!"... en komen gain aandern in de plaotse dr van: 't Mooie gedou van de vaoder gaait bie de zeun nao de pieltjes.

Drentse klandizie en maark vindt op 't Knaol en Muzzelknaol neie aanhaold. Aal wat he dut, niks aan te doun!

Zo gaait dat tiedels: ie kriegen de aole vogels nait zo maor weer in 't neie nusthokkie.

10. Ainspaanjer

'n Feestgedou is 't, as t'r 'n troepie blaospoepen komt en dat mag we nog al ais vaok beleven. Benaomd dei zes weke veur Paoske, ze maggen in 't aigen laand tiedens de vasten gain geluud geven.

Drai, vaier man staark bin ze tiedels, tot aan zeuven tou asmis. Padie mit glimmende gruingrieze uniförms, dikke gele „poletten" op scholder, 'n braide gele ginneraolgelon bie de bainen omdele. En den dei aiweg mooie opstaonde petten mit gele kokare. De törkse tromme in 't midden mit de koperen deksels; zien bespeulder kikt in 't ronde as Nepoleon bie de Piramiden: aandern bin tegen hom niks. In 'n kringe staon ze. Nait aaldeur kompleet mit 't volle geweld is heur waark: bin aaltied 'n paor onderweg aan 't senten ophaolen. En van d' aandern is t'r gewonelk wel aine aan de gang om zien hoorn uut te gaiten in 'n dun lobbeg straoltje, mondstok in d'aander haand. 't Mooiste is as t'r aine verder weg achter 'n boom staon gaait; dei mot de echo speulen daor. Hou dikker en groder de blaoshoorn, hou dikker en roder de baos; van zuls... daor zit de mainste wind in. Veur dei haile grode ronde hebben lu 't hoogste respekt, de man zit t'r haildaal in ja as 'n scheepjaogersstrinde in de oprolde liene. Dei het den mit de tromme 't hoogste woord, hai stelt de bas veur. Meneer Mesjeu, de piaonomeester, zegt: dat hait van „toebao", zo hait dat. De klarinet, zegt he, en de piston bin mitnander de wieze van 't stok, en de echoblaosder dei het 'n waldhoorn.

D'r komen zoveul van dei troepels, ie kennen ze net as Drenten nooit uutnander. Maor aine, dei kennen de lu uut de kiek. En gain wonder... dei dut 't aaltied maor allende. Daorvandaon hait he: de ainspaanjer. En dei is t'r wel al daarteg jaor achternander, wiln ze wel zeggen.

Daor mot je meneer Mesjeu van vertellen heuren. O ja, dei meneer Mesjeu zuls eerst ais. Dei is zuls in de meziek. Hai geft hier en daor nog 'n les, maor is wel al taggenteg. Dat les geven bedudt nou nait veul meer, maor wat t'r van de geboren Aolwieksters 'n beetje meziek maokt of t'r van wait, dei het dat van hom leerd. De meester van 't klaaine Franze schooltje zegt, „meneer Mesjeu" is hail gain naom of is ain dubbelde alderdeegs. Kiek, dat komt, Mesjeu is ainlieks van Franze komaof en ze wiln wel zeggen:van Nappie aof hier hangen bleven. Hai mot van zien van ainlieks Dulleman haiten. Wiggers, de postbode, het t'r aalweg last mit; ze schrieven dei naom aalmaol verkeerd op 't konvert, zegt he. As meneer

Mesjeu 'n borreltje krigt en 't op de heupen het, den löt he wel ais dit en dat van homzuls lös. Den haolt he, as he de zaok vertrouwt, 'n groezeleg naomkaotje uut zien binnenbuutse. Daor staait den rejaol uut: M. Gustave du Leman. Dat wil hai wezen. Wizze wel Frans.

Nou den, dei het de ainspaanjer nog kend in zien fleur. Tou motten d'r zezze of zeuven west wezen in mooie kestuums mit gaolden gelons omdele en 'n gaolden vogel op de pedde. En ze haren prachtig speuld van dei mooie Duutse verzen: „Steh ich in finstrer Mitternacht" en „Einsam bin ich nicht alleine" en zo. En de ainspaanjer is aaltied de „toebao" west en 'n bovenste beste, al was he den in de tonen ook de benedenste. Maor ja, zo zachies aan is t'r aine weg west en tweie en dreie en nou in 't leste is toebao allende. En mit de aandern is vanzuls ook de wieze van 't stok wegbleven, maor hai speult zien aigen tonen maor deur net as vrouger... aal dat aander motten ze d'r maor bie denken: oemba, oemba, oembaba.

Daor staait he den in zien aole verropte en verweerde kestuum en blast zien bas oemba oemba... „einsam bin ich nicht alleine"... Hai is bie 't aole bleven, ken zok in 't neie nait vinnen... d' aolen bin dood... hai mot nog leven... mot nog blaozen...

As meneer Mesjeu d'r van vertelt, och, zol he nait vuilen den, dat he zuls net zo'n ainspaanjer worn is... genaodebrood-eter uut d' aole tied? In lange zwaarde emeritus-slipjaze van ale kleuren, net zo'n hooghoud op, zwaarde stok in d' haand mit haolten koegel van knopstoule d'r op... Lu zeden, 't was vrougertied 'n zulvern west. En stropdaze mit 'n stok blaikveld veur; as ie toukieken is 't 'n stok kraande of notenpepier... 'n Man van vrouger tied! M. Gustave du Leman!... nou aofzakt tot „Dulleman" en nou roepen kwaojongers achter hom heer: meneer Mesjeu heu, heu, heu! En as he omkikt: mesjeu potjestreu!

Ainspaanjers bin d'r bie de vleet. Blaozen as ze aaltied blaosd hebben, heuren nait, waiten nait, dat heur wieze vot is, de wieze, de maot, de zjeu, 't hail spul.

Leven in aandermans tied... oemba, oemba, oembaba!

11. Meziek

Meneer Mesjeu is aold en aof en op. En de aoreghaaid aan 'n meziek-in-huus gruit aan en 't wordt ainlieks 'n stok opvouden... Aal nao raang en staand wordt 't nou: örgeltje... piano... pianino. Zo komen d'r aalderhaande piaonomeesters bie, gruin en riep, mit lange haoren, mit knappende vingers en meer gewonen. Ze stappen van les tot les over straode mit laankuutwaaiende slippen; „achtste en zestiende noten" zegt meester Zwier. Sunt 'n jaor of wat woont t'r den ook 'n „meneer" Buten, ook van 't vak, maor zunder waaiend vertoon. Ze zeggen, hai is stedent west eerst en mos avvekaot worn van zien aole. Maor de meziek zat t'r in. Nao 'n paor jaor haar he 'n advertentie in de Pervinsiaole: „Studieboeken rechten, billijk te koop, zoo goed als niet gebruikt". En mit of zunder permissie van de vaoder mot he nao Holland west wezen veur zien meziek en tou... ja, hai mos wat begunnen; den maor nao Aolwieke veur... piaonolezzen. Wat dat is, zo'n haile dag bie zo'n meubel te staon en lu op de vingers tikken: éne... tweeë... drieë... en zo, of aan zo'n jammernd örgeltje zitten bie aine, wat toch nooit wat wordt! Ja, dat is veur elkenaine 'n hait hangiesder, maor veur aine, dei wezenliek dat hemelse van de kunst in zok trillen vuilt, veur dei is 't schavot en is 't gaalge. En zo mot meneer Buten wizze vaok docht hebben: was 't toch maor nait beter west as 'k de rechtsroezie maor kaisd haar? Maor hai zat in 't bootje en vaoren mos he... waor den ook deur! Dat he nait overstuur gong derbie, ja 'n wonder was 't west... as he nait 's aovens, doodmui, zien meziek, zien àigen kunst haar en zien vrouw dei hom steunde en veuraal... zien jonkie, zien oogappel, zien licht in zien leven! En zo sjouwt he dag in dag uut. Boven de aandern is he uut, ver boven uut, dat vuilt ook 't volk. Waoraan? Waorom? Hou? Ja, ze vuilen 't! Dizze meziekman, dei nuimt elkenaine „meneer"... en dat wil wat zeggen in 't loug! Waor 't nog nait ins 'n Hollander is!

Hai sjouwt van piano nao pianino, van örgeltje nao zangverainen.

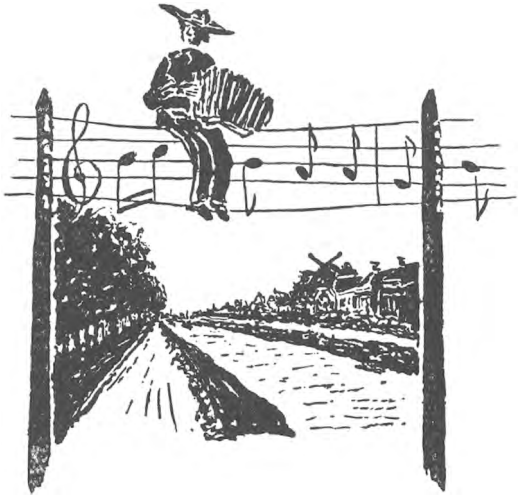

De kunst sjouwt om dreug brood!

En nou 't jonkie. Acht negen jaor nog maor, en tikt al de toetsen, aoreg al, hail aoreg. Maor nog wat aans... speult viool. En speult... hou? Hail gehoorzaom zien lessies. Nee, haile gehoorzaom nait. Wel as Pappie of Mammie d'r bie is, ja den... netjes in de maot, slaank boegen van polze en haand, zuver en vast de vinger op de snaore... ja netjes! Maor as he allende is? Ongehoorzaom, ondeugend is he, dat wait he, maor hai ken toch nait aans... hai speult boeten pepier en aal om zien áigen laidje, zien áigen wieze, zien áigen... haart! Ondeugend, ja. Och, 't kind wait nait, dat zien Pappie 't zoo vaok heurt in d' aander kaomer, 't oor aan deure, en lustert en traonen in d' ogen het, en maor lustert en wait, dat zien kind..... 'n kunstenaor worden zel, aine uut doezend, dat zien kind 'n aigen en zien aigen-aigenste kunst het. Nikt löt he blieken, niks...: 'n vlinder mot je nait bie de vleugels pakken!

Zömmeraovend... jonkie nog boeten aan 't speulen. Maor 't wordt al duuster... waor blift Jampie? En Moeke zöcht. Kammeraodjes bin aal in huus. Waor is 't kind? Nao Damwieke is he gaon, zegt naoberkind. Nao Damwieke den. Ainzaom stil. Allende in de verte gezang. Lipsker tiggeljongers zingen waor. Zingen heur laidjes van de Heimaot, van heur laand, waor ze wenst van hebben, van vrouw en kinder, van baargen en bozzen. Wenst, daipe wenst. En 't klinkt in de zömmeraovend over 't ainzaome veld, over daip en weg.

„Moeke!" 'n Stem uut d' onderwale. Daor zit 't kind en... „Stt!", hai stekt de vinger op: „Sst! nog even, Mammie!"

's Nachts om drai uur heuren ze hom nog wuilen in zien bedje.

't Is zangaovend: Meneer Buten en de Juffrouw motten nao d' uutvoeren van 't „Madeliefje". Hai is direkteur ja. En löt zingen laidjes van dit en van dat, ainvoudig en slicht. Maor de lu zuls wiln

hoger, boven zok zuls uut, ze wiln ook zingen van Mozart en Schubert net zo goud as in Stad! En wat mot hai d'r tegen doun; hai, dei zien brood d'r mit verdaint? En ze zingen van Mozart en van Schubert, de „Melaifkes", en ieder toon is hom 'n steek in 't haart. Beste lu aalmaolt, haile best, maor ze bedenken nait, dat je wel sokkeraaikoffie, maor gain fiene wien drinken kennen uut staingoud.

Jampie het mitmot. Allende in huus blieven, dat ken nait. En... is nao 'n ketaier vot... en nait te vinnen. En de moeke weer zuiken en zuiken... gelokkig, de vaoder wait 't nog nait. En 't zingen is daon... waor is 't kind?

Baaide zuiken... aan Damwieke. Nee! Wieder nao Kerkebuurte... Goddank endelk, in 't maonlicht bie daip, bie 't vlaot. Ligt 'n riege schepen... hammonikoa gaait zachies, 'n heldere wichterstem zingt...

„Foi Jampie!" baarst Moeke uut, „foi!" En 't kind legt de vinger op de mond en..... ze lustern ale dreien:

Daar waren twee koningskinder,
die hadden malkander zo lief,
ze konden tezamen niet komen,
dat water was vele te diep...

Onderweg Moeke: „maar mien jong, hou konste nou...?" En 't kind: „Pappie mag dat mooie laid speulen, ja den... den... maor as ze 't daor zingen...!"

„Foi toch Jampie!" Maor Pappie trekt in 't duuster 't kind nao zok tou en drokt hom stief tegen zok aan... Pappie begript...

En as dei in 't berre ligt, slaopen ken he nog nait, maor — innerliek vroom as 'n waor kunstenaor ja is! — daankt he zunder woorden ons Laimneer veur de herelke gaove van zien kind.

— — — — — — — — — — — —

In 't loug verteln ze, meneer Buten gaait vot. En 't spiet heur aalmaol. „Hai haar 't ja zo mooi aan de loop hier!" zo reken de lu, prakties as ze ja wezen motten in 't stoere waark...

Ja, meneer Buten mog nait langer blieven. Nait om zok zuls, nait om zien kind... ze motten aarmslag hebben, de vlaarken motten ze uutsloagen kennen...

't Is 'n mooi land, ons loug en beste lu, dei d'r wonen. En d'r is mooie blauwe locht en gaolden zunneschien. En vogels kwettern en zingen en slaogen in bomen en stroeken en op de vorsten en geuten. Wie hebben spraoën en musken, wie hebben kaarsepikkers en hebben alderdeegs vinken en robientjes. Maor nachtegaolen, tja, dei wiln hier nou ainmaol nait tieren.

Dou t'r ais wat aan!

12. Kainhaolt

Naost d' ontvanger tegen Neie Wieke over, daor staait het alderdoodste huus van de plaotse. Twai gezichten, 'n deure en den 'n klaain raom; d'r boven onder de geude twai zolderraompies in de bredte, net dooie ogen. Veur de raomen lankaster gedienen zunder fraonie stoef op de ondergedientjes. 't Klaaine raom naost de deure zunder gedien, dat is de winkel. 'n Stok of wat lappen op 'n taoveltje is de utstalen: triepkore, vieschaft en engelsleer. Boven deure 'n laankwaarpig roetje; in 't midden d'r van 'n rond roetje mit de naom H. Wever.

Maor dei d'r wonen bin Koop en Jannao, bruier en zuster, en heur ainliekse van is Knubbe. Dat zit zo: heur vaoder was daor knecht in de smederij bie Hinderk Wever toutertied. En is trouwd mit de ainegste dochter, dei luip in baaide zieden. Aol Wever was smid en zien vrouw dee 't ellewaorenwinkeltje derbie. Aal de aolen bin dood en heur jongen, Koop en Jannao, bin sikkom al weer aolen worn. Worn aaltied Koop en Jannao nuimd en de lu mainen aalmaolt dat ze Wever haiten as boven deure staait. Dei naom is maor staon bleven. Mit smederij wol 't nait meer, was te aolderwets en d' aol Knubbe te roeg en te knubbeg, wol van 't neie niks waiten. Winkeltje van de vrouw is bleven mit klaaine neren en Koop en Jannao bin nou lappieslu. Boven deure wil hai dat nait hebben: lu kennen

ja wel zain, dat wie gain zwevelstokken verkopen, zegt he.

As ie d'r inkomen... schelle is t'r nait. „Volk!" mot je roupen. Bekenden lopen veurkaomer maor in en haolen koopman bie 't vuur weg. Winkel is duuster. Donkergrieze vlouers op dele, donkerbroene teunbaanke, beetje licht deur 't raompie. As de lu kleur zain wiln, mot veurdeure even open.

Vleden jaor sjouwde Jannao nog mit 't pak bie de weg, pak groter as zij zuls. Hong haildaal over zied. „Maokt slagzied!" zee aol kaptaain tiedels. Nou het ze rimmetiek en Taoko is komen derveur, 'n ver nefie, ook al zo'n vaierteger. En dei sjokt nou laand en zaand en veen aof. Koop het al jaoren 'n stief bain, vrouger al aan 't ambolt opdaon.

Neren bin aalmaolt aolderwetse lu. Aandern gaon bie Veenkaamp naost de Roomse kerke, dei het al 'n grode vensterroede kregen in 't aol huus en is modern.

„Volk!" Koop pruddelt bie d' heerd, nemt zien stokkie en rekt zok omhoog uut de kraokstoule. Grieze is t'r van 't Hogedaip: jongers motten tegen Pinkster wat neis hebben. D'r worn stokken goud op teunbaanke smeten. Wordt keken, wordt vuild... ja, dit mot 't den maor wezen: drai jongers, drai pakken... dat is den twinteg elle. Mooi zo; nou 't vouer nog. In odder. Aofsneden, inpakt. Onder d' aarm... tjong, dat hangt t'r in haile achter nao 't Hogedaip tou. Koop wait raod: klerk van netaores uut Veendam het tot drai uur zitten in 't gemainthuus. 'n Ketaier wachten, den ken je mitvaoren. En zo wordt 't. Even nog in kaomer 'n kommechie koffie, kraontjepot staait haile dag te pruddeln boven 't kefoor.

„Volk"! Nou 'n wicht om goud veur 'n wollen schoet. D'r komt ook aine in deure mit 'n pakkie onder d' aarm, soort meneer: „Dag meneer Knubbe, ik kom voor de firma Zalm en Co, wou eens horen of..." Koop kikt achter zok of daor waor 'n „meneer Knubbe" staait...: „hè? 'n meneer hier?... 'k zai niks!" Net komt Jannao van achtern en wiskert zok aan de schoet de hannen dreuge: „ie komen veur Zaalm uut Stad?" Maor Koop: „Meneer Knubbe ken ik nait hur... zegt maor aan joen Ko en Zaalm, dat dei hier nait bekend is!" En 't pakkiemeneertje: „maar meneer..." Wat duvel, hai zegt

alweer van meneer... „ik zel joe meneren"... en Koop achter teunbaanke weg en de loopstok in de höchte... 't Ventje is al vot. „Hè", zegt Jannao; ze het toch meelie mit het kereltje en gaait in kaomer. En löt even 'n braifkaotje lopen, stillechies, aan Salm en Co, ze motten heur nog wat schuddeldouken en scherensliepersiint sturen mit snikke. Maor den op 't pak schrieven: achterom bezorgen. Achterom daor komt Koop nooit om zien bain.

Mit roeg weer is 't bain slimmer: Koop blift maor wat in berre. Berre is in veurkaomer! Dei is sunt jaoren achterkaomer worn, dat is makkelker; en achterkaomer achter in huus is veurkaomer worn mit de zes megoniestoulen en 't kamnet; daor komt toch nooit gain mens in ja. Allende 't zöndagse goud ligt daor en Jannao heur houd. In achterkaomer aan de weg bin in 't schot drai berresteden: aine veur Koop, aine veur Jannao; in 't middelste hangen klaier en ligt wat winkelwaore.

's Mörns tien uur, Koop het zien male dag, ligt nog in 't nust. Komt wat in: „Is t'r ook aine?" Berstee open, slaopmutse en kop t'r uut: „Wat mot ie?" — „'k Wol wel 'n pak klaier kopen!" — „Pak klaier? Man, nou nao Pinkster nog 'n pak?" „Wat gaait joe aan!" „'k Heb 't nou mit 't bain, hur, komt den maor ais weer!"

Al weer aine. 't Komt van 't berre: „Nou?" — „Kompelment, of ie ook 'n stokkie verwail liggen haren, zwaart?" — „Verwail? Nee hur, zok schiedegoud mot 'k niks van hebben. Mot je maor nao dei meneer gaon mit de grode roeten!"

Winkel verlöpt, gaait smederij achternao. Allende Taoko verkoft nog 'n tikkel uut 't pak.

... Jannao is bie aal heur haolterghaaid toch 'n vrouw. Dat wil den zeggen: ze is nog 'n beetje iedel en ze het 't... mit heur viefteg jaor nog nait in odder mit de laifde. En dat wordt slim mit dei baaide dingen. De iedelhaaid: zij wil petrolielaambe hebben en nait langer dei petenteulie. En den... ze wil 'n kelomkaggel hebben en nait langer dat vuur. En Koop wil van dat neie niks waiten. „Eulie blift t'r en vuur en heerd blift t'r... uut!!"

Jannao zeurt... 't helpt niks. Taoko, zai daor Taoka helpt heur... geft niks! „Al stao ie baaide ook op de kop, dè! Bin je nait klouk,

ie baaident, of wat mekaiert joe?"

Ja, 't mekaierde. En dat dee Jannao heur twaide plaoge, de verdreugde laifde. 't Mos t'r den maor uut: ze wazzen 't ains worn, zij en Taoko... Daor haar je 't gaondel Ze wiln wel zeggen, de loopstok is t'r bie in tweien komen. En weken laank gain woord zegt tegen nander.

En trouwerij gong deur ...Jannao kwam ook d' helfte tou... zij baaiden woln achter wonen in de achter-veurkaomer en schure... Koop zegt niks.

Trouwerij... gemainthuus... kerke... Koop blift in huus. Ze komen weerom. Nou in huus... nee, nait in huus! Deure is tou. 't Helpt niks, rammeln en kloppen. Boven op ins... Koop zien kop uut de glieve van 't zolderraompie: „Houg maor tou, komt gain mens in! Ken joe nait bruken!" Van nood bin ze maor nao d' Hellinkwieke gaon, de „jongelu", nao 'n aole nichte van Taoko.

En bie Koop was 't aal tou, potdichtetou. Gain winkel open, gain schure open, blinnen tou. Of he leefde of dood was, wel wos 't! Gain geheur, naarms nait. Weken gongen verbie. Ze woln wel zeggen, bakker kwam asmis 's aovens aan achterdeure.

En nou, vleden weke... de bakker is bie de buren komen... in twai daoge gain geheur.

En de deure wordt openbroken..... In de veurkaomer... eulielaambe smeult op leste druppen... in 't vuur nog 'n dood glimpie...

In kroakstoule achterover... Koop, piebe nog op kneie... Koop haar 't leden! Gain vonke meer in 't kainhaolt... uut.

13. Oompie Tjeerd

As ie van de grode weg 't Hellinkwieke-battentje overgaon en rechtaof slaogen, den koom ie aan 't Zaanderpad; daor staait 't waarkhuus en wat aarbaaidskwinten.

Waarkhuus is ja ainlieks kerkhof van aarbaaidslust en levensmoud,

maor... mot t'r wezen. Daor heurt oompie Tjeerd ook thuus. Schovvelt op zien 70ste jaor wat hen en weer mit stieve en kromme rogge. Aal mörns brengt he veur juvver Tönsie de kraande nao netaores. En krigt daorveur ain stoter in de weke. Dat is zien bedriefskaptaol. 'n Aander kaptaol het he nait in 't vessiebuutse, maor in 't heufd: juvver het hom zegd, ze zol 't goud maoken in testement.

De stoter wordt Zaoterdags tebak. Hai gaait t'r mit nao 't Zaandpad, nao schouster Binzen. Daor zit bie de baos ain gebrekkelk aold mannechie te pinnen en te poetsen; Tjeerd zien haalfbruier, Taoko. En daor wordt van de lekkere tebak Zöndags smookt deur dei dreiend: 'n prachteg ende van de weke. Taoko, 't jongste, van kinds aof minlek maor, zuide poppie van vaoder en moeke en bruiers en zusters... vertroedeld deur aalmaol. Nou is Tjeerd nog over daorveur, hai verwent hom veur 'n stoter in zeuven daoge... zien hail kaptaol!

Nee... nog 'n aander is t'r, dei mitdut: Aochie 't aol vrouwchie van de schouster. Nait wieder zeggen, maor dei maggen nander slim geern lieden, van kinds aof al. Maor ja... trouwen kon d' aarme stumperd ja toch nait. En Aochie dei het Binzen in 't leste maor nomen, 'n gaoie man, dei zien wille in zien vrouw heur schoet ligt. Zo is nao de dood van zien aolen Taoko daor as schousterhulpie in huus komen. En as Aochie veurjaors melaifkes in 'n koppie op taovel vindt, den wait ze, van wel dei binnen. En Taoko wait, wel hom nou en den stille 'n pepermuntje of 'n aai of 'n appel op 't schousterbaankie legt. En as Binzen hen doodgraoven is — dat dut he d'r bie — dan zit 't vrouwchie asmis 'n ketair op zien plaotse. En Taoko verget de zole d'r bie, dei hai betimmern mos. Ze kieken nander in d' ogen en laggen... nog net as in kindertied.

En Binzen wait dat haile best en het t'r aoreghaaid aan, en kwaod is t'r gain spier bie.

Binzen zien gemoud, dat locht zok nait in ain of aander lekkers: tebak of aai of pepermunt, maor hai belooft Taoko uut zien trouwe vrundenhaart, dat he, as 't zover is, dat he hom zien koele zo netjes vaierkaant en glad aofsteken zel as t'r maor aine van de groothaid denken duurt.

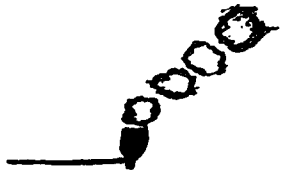

In de weke smoken ze zes daoge de opdreugde blaodjes van heur proempies mit zengde kaarzeblaoren d'r deur, maor Zöndag is 't feest bie de vaier lu... as de wolken van de stoterstebak in 't hokkie omdwarreln. En oompie Tjeerd is, as aanstichter van 't feest, de gelokkegste van aalmoal. Ale weke ain dag.

Maor verder speult deur zien heufd ale daoge en ale nacht nog groter bliedschop... de gedachte aan 't testement van juvver. Wat plannen! Dat mot worn... 'n schoefwaogentje veur Taoko. Den ken dei ook ais wieder komen as toene en blaike... hai zuls zel hom rieden 't haile Zaandpad over en 't haile loug deur bie zunneschien en onder de bomen 't daip langers...

Dat is de grode dreum van zien klaaine waarkhuusleven. En hai wait... hai verlangt slim dat juvver maor dood gaait... om Taoko.

Nou is juvver zo wied. En Binzen het 't vaierkaant nuver in odder maokt en... nou zel 't komen...

't Komt... juvver het woord haolden, juvver hèt 't goud maokt... maor het 't kaptaol vermaokt aan 't... haile waarkhuus zuls.

Nou kennen d'r nog dreie bie.....

Nee, was juvver Tönsie den toch maor in 't leven bleven... De aarmste stumper van hail Aolwieke, dei ken nou 't riempie mitzeggen:

dei verlangt nao staarm
en hoopt op aarven...
dei rekent zok riek,
en telt zok aarm.

14. Izak

Jan is 'n laotkomertje west, 'n haarstroze. Even veur de zulvern bruloft van Haarm Olms en vrouw Stiene was 't baokertje opkommedaierd. 't Was 'n haile opschudden in naoberschop... nè, op dei jaoren! En zo wazzen Haarm en Stiene in de mond van de lu — biebelkundigen en naopraoters — as Aobram en Saorao betutteld

en de klaaine Jan wör van zuls Izak en dei naom het he haolden tot vandaoge tou.

En vaoder en moeke — beter ainlieks grovao en gromoe — wazzen dolgek op 't jonkie. 't Was 'n nuver kind. Haile nuver.

„En het kind gruide", staait t'r schreven van Izak; nou dizze wör den ook van puutje gauw Izak. En was altied monter en ze moggen hom aalmaol geern lieden!

En tou... wat mos he begunnen? Vaoder Haarm was timmermansknecht... de jong mos ook bie 't timmern. Nee, wat aans. Vaarven wör 't, en tou smeden. Maor 't wazzen slechte tieden. Gain waark naarms. En leeglopen, dat kon de jong ook nait uuthaolden. Wat den?

Toutertied was de N. A. S. M. 'n redmiddel overaal... nao Amerikao tou: „neem alle smurrie mit", zo legden padie dei letters uut; nait hail aoreg. Jampsen was agent, in zien bierknippe zatten de lu d'r over te zaogen; d'r kwammen ook lu, dei lezens huilen: well! 't was zo mooi in de „Steets", in „Amerrikao"... en ze woln ale lu wel „trieten" daor, „vrij haolen" mainden ze in de kroug. le konnen daor gunne aalmaol riek worn op 'n faarm of in de town... well, 't was daor mit grode slaiven opschept...

En zo trok gruin en riep nao de neie wereld en Rotterdam was 't geutgat van 't laand, zeden kwaoie tongen. Daor wol Izak den hen. En aol vaoder en aol mouder in doodsangsten... En ze deden ales om hier of daor veur de jong wat te vinnen, dat he maor blieven kon.

— — — — — — — — — — — —

Hai was den nou toch in 't laand van de onmeugelke meugelkheden aanlaand. Dee dit, dee dat, verdainde veul, wör 'n man van kaptaol, haar genogt al om nao 't aol Europao weerom te gaon, nao zien baaide aolen, dei ja zo slim wenst van hom haren... Staait klaor veur de boot... daor komt bericht: aol vaoder is dood... aol moeke het hom maor even overleefd... Wat 'n slag veur de jong, net nou he nao heur tou wil... nou he heur 'n leven van 'n prins geven ken... wat 'n slag.....

.....En hai staait bie de paoltjes op 't kerkhof, waor ze rusten, zien aolechies, zien ales en ales... En naost hom staait zien oompie

Tjeerd van 't waarkhuus en wil hom moud inspreken en slagt hom op scholder... en... wel, wat is dat? Verschrikt... de ogen open... hai het ja dreumd... en zien moeke schudt hom wieder wakker: „tou jong, wat ligst ja te stènen... tou, d'r uut, heste waark kregen aan 't febriek!"

Hè hè!... wakker! 'n Dreum, dat haile Amerikao... 'n dreum aal dat geld... 'n dreum gelokkeg den ook van zien aolen, dat dei... och, de jong schraift en aol moeke begript nait waorom hai heur op ins om d' haals vaalt en schraift en schraift...

Izak het waark kregen op 't febriek en Izak is t'r nog... en het gain wenst van Dollarlaand... En het al 'n Rebekkao vonnen ook. 't Wachten is nou maor op 'n Ezau!

15. Moeke Nik

Dit is 'n vertelster van gaoldsmid Kupers of ainlieks 't aofkooksel van 'n riege vertelsters; wordt t'r bie logen, dan is 't in kemissie. Wör 't op soos gezelleg en laoter, hai wos nog wel wat van Moeke Nik.

Moeke Nik den.

Aol Maaier was dood en zien huus wör koft deur 'n wedevrouw van Westerwolde waoraarms. Scheen waarm in de wolle, maor haar ook vief dochters! As 't hail laot wör op soos, den pruit Kupers van zeuven, maor nee heur... vieve wazzen 't. Ze haitte ainlieks van wedewe Haoldink, maor de lu zeden: moeke Nik. Dat zat zo: wichter mozzen van zuls aan kaant; kwam d'r nou wat verbie, dat ain beetje leek, den zee moeke: „nik den toch!" Den wör d'r nikt.

Tou ze kwammen, haren de wichter nog vieschaften rokken aan, 's mörns ain wollen schoet veur en 's nommiddags 'n bonde; en ze braaide dikken wollen hozen en borstrokken. Maor al gauw haar de mode heur te pakken en vieschaft wör aofschaft en wollen en bonde

schoet wör van ziede. En braaien wör haoken en lettern: wichter wörn 'n soort juvvers!

't Duurde nait laank of de jongste haar biet. En nog wel zunder nikken. Vaok aan 't hekkie te praoten mit de klerk van netaores Diekhuus en ja... 't wör klaor. 't Aol mens haar wel zegd nog, 't mos ainlieks van d'aolste aof aansneden worn, maor de jong haar nou ainmaol zien zin zet op Bientje.

Nou nog vaier: Stiene, Liene, Giene en Geziene, van d' aolste aof. Net twai vensters vol nommiddags.

Om ain uur begunde de zitten. Den gongen de jonge meesters al nao schoule. Dei kwammen ale dreiend van beneden. En keken den in 't gezichte van Liene veur 't eerste en Geziene veur 't twaide raom; weeromme wazzen 't Giene en Stiene, dei heur boven de ondergedientjes tounikten. Schuuns tegen 't huus over kwam sikketaores de vlaotsdeuren over, as he nao 't gemainthuus gong om twai uur; den haren allende Liene en Geziene mit nikken te doun. Dei jong van Smittius mit zien mooie krollen, dei haar 't wis aaltied drok mit boodschappen van drokkerij, daor haren ze 't aalmaol en van ale zieden drok mit. En moeke zat bie taovel en keek in 't dubbele spionnechie en zag ales aankomen en kon op tied kommedaiern van „tou Giene, nikken!" en „nou doe, Geziene!" en d'r ontkneep heur nait veul.

Meester Zwier haar 't wis op Liene verzain, sluig allende veur 't eerste raom aan de pedde en mit weeromkomen haildail nait! Hai kwam nao schoultied ook nog vaok verbie en 't wör aal vrundelker en aoreger, ze nikte verachteg al twaimaol ieder bot. Maor of dei aander, meester Geurs, dat zain haar en jeloers wör, 't is nait wereldkundeg, maor in ale gevaal, dei begunde ook gaoidag te zeggen en nam den zien houd aof... hai haar 't bovenmeestereksaomen al daon en wör wat defteger. En nou Liene den te kaizen haar, nou wör 't nikken tegen Zwier wör minder en maor ainmaol, gong ook wel ais over. 'n Bovenmeester, ja dei heb ie den toch laiver. Mit 'n maond of wat was dat ook in odder.

Transport nog dreie. Veur 't raom nao beneden allende nog Stiene. Maor dei gong op Liene heur aole plaotse zitten: mainste lu

kwammen van beneden en den kon ze sikketaores ook tounikken aan 't vlaot.

Van boven kwam nog wel ais de bruier van Aoltmans verbie, dei ook ja aan de kraande was. En Giene haar 't al eerder in de gaoten as moeke. Maor de krolhaor, de jonge Smittius, haar ze toch laiver. Moeke zee: „'t Is maor 'n lösloper en diedeldaantjer, dut mie te veul aan rederieken en goud, dat is niks veur die! Maor dei Aoltmans, dei zit t'r..." Maor Giene von hom 'n iegelzwien en 'n neetoor, zee ze, net 'n vent van geelaor waor ie joe dood op kauwen! „Most 't zuls waiten, wicht, maor even nikken kenst zachs doun!" Moeke haar wel al zain, Aoltmans gong aaltied aan d' overzied weeromme en keek den en keek... dei haar wat in 't zin. En ja, nao 'n toertje, daor zat he defteg en wel in veurkaomer... Vaiertien daoge bedenken... dat heurt zok ja zo. En nao vaiertien daoge... Giene haar heurd, dei jong mit zien krollen muik gekhaaid mit ale wichtergoud... tou het ze de geelaorege toch maor nomen veur de sekureghaaid.

Tweie nou nog!

Stiene haar al docht: was ik toch maor aan benedenzied zitten bleven, den haar dei Aoltmans mie... meschain... maor ja. Zo gong ze nou den maor weer op 't aole stee, sikketaores wol toch nait bieten.

Zo'n soort haalve meneer gong al 'n paor daogen zo op en dele, widde gaoren hanskies aan en 'n handstokkie... moeke haar in de winkel heurd, 't was 'n lozee van Engels op 't Hogedaip. En Stiene en Geziene... de restantjes... mozzen weer nikken op 't aoventuur. En ja hur... Geziene was 't veur dit keer, hai kwam en 't wol aangaon. Nait mit volle zin van moeke: hai haar ainlieks zo niks ommans wat vasteghaaid was, maor ja... 't gong heur as de aaiber, dei zee: beter 'n kikker as haildaal gain visl... 't gong aan.

En nou... Siene nog... oprumen leste lappen... 't Wol nait bottern. Offerschaaiden doomnei van d' overzied keek hail nait, sikketaores haar wat aans aan touw, de krolhaor... nee, 't was niks. Ze kreeg 'n idee. Was 'n piaonomeester op 't Hogedaip, dat leek wel wat. Den maor 'n beetje les nemen op 't örgeltje... twaimaol in de weke. 'n Hail ende daor nao 't Hogedaip, mit d' onniebus 's aovens weeromme. Kondekteur kon heur al gauw, huil al veur deure ho.

Maor bottern, nee!

Daor was nou 'n wedeman aan 't aander zied van 't vlaot, mit 'n stok of wat kinder, haalf verveender, haalf rentenaier... 'n Lange slemiere, staail en stekkerg. En dei bleef sikkom staon as Stiene nikte en moeke nikte nou mit veur 't aander raom. Kört en goud... hai ston op 'n dag op de madde van deure en den... hai zat bie moeke en dochter in de kaomer. Schoof hen en weer op stoule, draaide d' houd tussen de hannen, graimde koffie in 't schuddeltje en..... zee niks as mooi weer en lange daogen. Dat duurde en duurde... 't Wör benauwd. Stiene dochte: hai duurt nait as ik t'r zuls bie bin... meschain... en ze gong tou de kaomer uut. Nao 'n hail toer... daor kwam moeke aan: nou was 't wis in odder... 't haart sluig heur as 'n wanmeulen.

„Komst even in kaomer, Stiene?"

Stiene komt... ja, vast in odder! Zo leek 't wel. Hai staait op van stoule.

Moeke zegt: „Lammers het vraogd en ik heb maor jao zegd... wat zegst t'r van?"

Stiene nikt. Stil is 't verder. „Nou, zegste niks? Konst ons toch wel ais fielsetaiern toch!"

Ons... ons!! Moeke geft verachteg de vent 'n haand. „Lammers en miel"

't Wicht mot uutreten wezen... uutreten en mit deure smeten...

Nog dezölfde aovend is ze in huus komen: „'k Wol joe even zeggen, ik bin verloofd. Maor gain wedeman, hur! 'n Frizze jongkerel... kondekteur van d' onniebus!"

..... Tot slöt nog even oprekend: vaier mit nikken, tweie zunder nikken. Nikken is wizze toch wel goud!

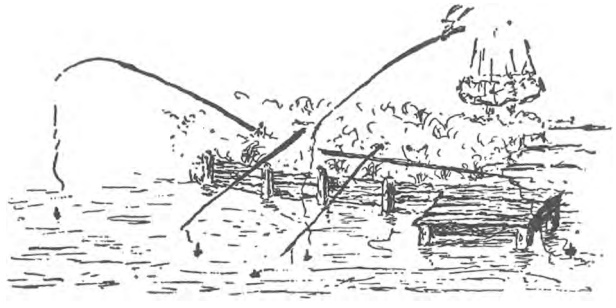

16. De poeste

Nee, Saoder was wel d'eerste west, maor haar de rit nait wonnen, „het draiklap lopen" haar de kemissie zegd.

Haarm Jan was helleg, zien Saoder haar 't eerlieks wonnen had. Maor kemissie zee van nait: zien aole vyaand Jan Kraamp en den dat dooie kereltje Mauchie Krol, knechie uut d'ellewinkel; wat wos dei van 'n peerd! Maor ja... ze wazzen meerderhaaid van jurie.

'n Weke laoter bie Menzengao in 't Gaolden Anker. Mauchie zit bie 'n schillechie. Haarm Jan komt t'r in mit Garreld. En daor haar je 't vanzuls daodelk over de draovery. Mauchie zegt van Saoder zien draiklap en dat he daodelk de poeste kwiet is, nait draoven ken. — „Wat, poeste kwiet? Wat waistoe, elstokkie, wat waistoe van 'n peerd? Ja, dat he vaier poten het, veur tweie en achter tweie; ja en daor mot he mit veurruut... ja, en dat steert 't leste is, ja... meer gain biet!" En Mauchie weert zok mit 'n groot woord. Maor Garreld: „ain haalf uur naait he d'r uut, en nog gain spraoke van poeste kwiet!" — „Ken je begriepen!" zegt 't elleventje. — „Om 'n rondje!" röpt Haarm Jan. „'k Heb peerd en seze hier veur deure, wie rieden nao Tims vlaot op 't Hogedaip en weerom in twinteg menuten en... gain aosem te zain!" 't Gaait aan. Mit zien dreien in de seze. Ochie-knippen van baaide aandern. En den... daor vlogt 't, loop ie nait, zo heb ie nait... bomen vlaigen verbie... 't vlaot... omkeren doods-gevaorelk... weeromme... nou in sprang. 't Schemert Mauchie veur d' ogen... 't gaait verkeerd. „'k Leuf wie bin op de loop!" röpt Garreld, „ik ken hom nait meer haolden!" schraift Haarm Jan. En d' aander: „Haol maor op daip aan, beter 'n nat pak as tegen bomen!" En Haarm Jan aan 't melken mit de liene, nou links van de weg, den rechts... den boeten boompies weer, den op pad... Mauchie zwait waoter en bloud: „Haol hom den in toch! Haol in!" — „Verroest, kerel, hai is in draiklap!" röpt Garreld. — „Hai het te veul poeste, vent!" schraift Haarm Jan. Mauchie nemt al aofschaaid van 't leven... „Hei hup!"... daor staait 't gevaal stille... net precies veur 't Gaolden Anker.

„Uutstappen!" Maor Mauchies baintjes triln zo, hai kukelt van de tree in de modder... „Hè hè!" zegt Garreld, „Hou is 't nou mit d' aosem?" Mauchie trilt nog op de bainen en iemt as 'n blaosbaalke. Haarm Jan: „Nou, hè, wel is nou de poeste kwiet. Oomkool?"

En nao binnen. „Menzengao, 'n rondje veur 't koopmantje! Mauchie mien jong, wat drinkstoe... gorrelwaoter?"

Ze kriegen drai sneibalechies. Garreld stekt zien aigen uut... en nemt den Mauchie zienend: „Och mien jong, gao doe maor nao huus tou, hur en neem... hofmansdruppen!"

Hai brengt 't ventje, doodwit nog en trilderg, nao deure. „Tot zains, aole!"

En Haarm Jan röpt: „Laot ze die maor gauw 'n dreuge douk geven!"

MET EEN BOEKSKE IN EEN HOEKSKE

CUM LIBELLO IN ANGELLO

UITGAVE EN DRUK VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN ● LIBELLEN-SERIE Nr. 34